

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Dnr U2025/00630

Skolverket yttrar sig över betänkandet *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande* (SOU 2025:19). I sammanfattningen återges myndighetens ställningstaganden och synpunkter på utredningens förslag och bedömningar.

Sammanfattning

Skolverket ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag och bedömningar. Skolverket avstyrker några förslag till ändringar i skollagen och skolförordningen och avstår från att yttra oss om några förslag.

Skolverket tillstyrker förslaget till förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet men avstyrker vissa formuleringar i de inledande delarna av läroplanen för grundskolan (bilaga till förordningen).

Skolverket tillstyrker principerna som framgår av förslagen om läroplanens inledande delar, det vill säga att de inledande delarna i läroplanen ska få en ny struktur och ett nytt innehåll och att regeringen ska besluta om detta för de obligatoriska skolformerna (avsnitt 4.3). Skolverket tillstyrker också utredningens förslag till struktur i läroplanernas inledande delar (avsnitt 1.3, bilaga till förordningen).

Skolverket instämmer i bedömningarna om att regeringen bör se till att nödvändiga anpassningar görs för de inledande delarna i läroplanerna för de andra obligatoriska skolformerna och att den nuvarande delen om fritidshemmet i läroplanerna för grundskolan, specialskolan respektive sameskolan revideras.

Skolverket tillstyrker förslaget om förordning om läroplan för anpassade grundskolan (avsnitt 1.4). Skolverket avstyrker dock förslaget som presenteras under avsnitt 5.4 som berör betygs- och bedömningskriterier samt betygsskalan i anpassade grundskolan.

Skolverket tillstyrker förslagen om förordningar om läroplaner för specialskolan (avsnitt 1.5) respektive sameskolan (avsnitt 1.6).

Skolverket tillstyrker samtliga förslag och de flesta bedömningarna om en ny läroplansheltet för de obligatoriska skolformerna. Skolverket tillstyrker även förslaget om att regeringen ska besluta om kursplanerna i sin helhet för de obligatoriska skolformerna, det vill säga även om betygs- och bedömningskriterier.

Skolverket tillstyrker förslagen om principer och riktlinjer för nya kursplaner för de obligatoriska skolformerna, med undantag för principen om att varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar. Skolverket tillstyrker vidare förslaget om en ny struktur för kursplanerna för de obligatoriska skolformerna, dock med några undantag: Skolverket avstyrker att kursplanestrukturen ska regleras i skollagen och att rubriken ”Ämnets bidrag till skolans mål” ska ingå i kursplanestrukturen. Myndigheten delar inte heller utredningens uppfattning att typiska bedömnings- och betygsunderlag bör anges i de nya kursplanerna i samtliga ämnen. Slutligen avstyrker Skolverket den del av förslaget som innebär att *betyget F: mindre än godtagbara kunskaper* ska ingå i betygsskalan i ämnen i anpassade grundskolan och att bedömningskriterierna för ämnesområden i anpassade grundskolan uttrycks som *godtagbara* respektive *ännu inte godtagbara kunskaper*.

Skolverket tillstyrker förslagen om ändringar i skollagen och skolförordningen när det gäller betygssättningen.

Skolverket tillstyrker samtliga förslag och bedömningar om praktisk-estetiska ämnen (kapitel 6), digitalisering (kapitel 8) samt totalförsvarsfrågor och Nato (kapitel 9).

Skolverket tillstyrker förslagen om läsning (kapitel 7), men instämmer inte i bedömningen att de obligatoriska nationella kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden i årskurs 1–2 (i en tioårig grundskola) bör utformas så att de möjliggör uppföljningar av elevernas resultat på alla olika nivåer. Myndigheten ser också utmaningar med utredningens bedömning att eleverna skulle genomföra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd digitalt i lågstadiet.

Skolverket avstyrker förslaget om att läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska träda i kraft den 1 juli 2028 och förordar i stället att nya läroplaner för de obligatoriska skolformerna börjar tillämpas första gången läsåret 2029/2030. Skolverket avstyrker även att ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på utbildning efter den 30 juni 2028. Skolverket håller vidare inte med om det som anges i betänkandet, att en möjlighet är att införa nya läroplaner i gymnasieskolan och anpassade

gymnasieskolan vid samma tillfälle som i de obligatoriska skolformerna, det vill säga höstterminen 2028.

Skolverket instämmer i bedömningarna att regeringen bör se till att en implementering genomförs av de nya läroplanerna och att implementeringen samt de samlade resultaten och effekterna av de nya läroplanerna följs upp och utvärderas. Skolverket instämmer även i bedömningen att regeringen bör se till att översyner av läroplanerna görs med jämna mellanrum.

Skolverket instämmer i vissa bedömningar men inte i alla när det gäller vidare hantering av läroplanerna för förskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen.

Skolverket instämmer inte i utredningens bedömning att ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem bör utredas utifrån det som anges i betänkandet.

Skolverket instämmer i utredningens bedömning att det bör utredas hur ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan tillgängliggöras.

Skolverket har även lämnat kommentarer om kostnader för myndigheten och konsekvenser för barn under kapitel 11 Konsekvenser.

Skolverkets synpunkter

Nedan redovisas inledningsvis Skolverkets övergripande synpunkter och därefter följer synpunkter på författningsförslag och synpunkter på övriga förslag. Dessa redovisas under samma rubriker som används i dispositionen i betänkandet.

Direkt under varje rubrik anges Skolverkets ställningstaganden och därefter anges skälen för dessa i kommentarer. Synpunkter på författningsförslagen ges dock i anslutning till respektive bestämmelse.

Övergripande synpunkter

Skolverket står bakom intentionerna i betänkandet och bedömer att huvuddelen av förslagen tillsammans kan leda till en förstärkt kunskapsinriktning i grundskolan. Myndigheten ser positivt på ambitionerna att stärka lärarens roll, och att betona att undervisning i grunden är en kollektiv process. Skolverket ser även positivt på att utredningen ger förslag på riktlinjer för undervisningens genomförande i de inledande delarna av läroplanen och i kursplanerna samtidigt som lärarens handlingsutrymme värnas. En förutsättning för att utredningens intentioner ska realiseras är att regeringen ger tillräckligt med tid för det utvecklingsarbete som är nödvändigt både i framtagandet och implementeringen hos huvudmännen för att uppnå god kvalitet.

Synpunkter på författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Avstyrker vissa förslag om ändringar i skollagen

Skolverket avstyrker utredningens förslag till ändringar av bestämmelserna i 1 kap. 4, 5 och 11 §§ och 3 kap. 2 § skollagen.

Skolverket tillstyrker utredningens förslag till definition av undervisningen i 1 kap. 3 § skollagen men lämnar en kommentar.

Skolverket tillstyrker de förslag till ändringar som inte kommenteras.

Generell kommentar om förslagen till skollagsändringar

Skolverket bedömer att utredningen föreslår mer långtgående ändringar än vad som motiveras av förslagen om ändrade läroplaner. Myndigheten anser att utredningens förslag om ändringar i skollagen behöver utredas ytterligare för att fungera även i de skolformer som utredningen inte har utrett närmare, bland annat förskolan, de anpassade skolformerna, gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen.

Utredningens förslag innebär ett flertal ändringar i skollagens första kapitel, som innehåller grundläggande bestämmelser för hela skolväsendet. Bestämmelserna i första kapitlet har därför en starkt styrande roll och ett viktigt signalvärde. Denna ställning framgår inte av utredningens motivering till förslagen, utan de framställs snarare som redigeringar och ändringar av klarspråkskaraktär. De bestämmelser som föreslås ändras innehåller grundläggande rättigheter för barn och elever och är en viktig del i Sveriges tolkning och tillämpning av såväl barnkonventionen som grundlagen och andra internationella konventioner. Bestämmelsernas tyngd återspeglas inte i motiveringen till förslagen eller i konsekvensutredningen. Skolverket anser att lagändringar av detta slag bör utredas med noggrannhet och med ett särskilt fokus på dessa rättigheter, i stället för att få karaktären av följdändringar för att förenkla utformningen av underliggande författningar.

Skolverket ser behov av att den begreppsanvändning utredningen föreslår i förslagen till skollagsändringar utreds vidare så att den blir konsekvent. Det gäller framför allt gränsdragningen mellan *undervisning* och *ordinarie undervisning*, samt mellan *stöd*, *stödundervisning* och *särskilt stöd*. Till exempel verkar *stöd* betyda olika saker i de föreslagna ändringarna i 3 kap. 2 § och 5 kap. 4 a § skollagen. Skolverket konstaterar också att dessa begrepp berörs på olika sätt i förslag i andra betänkanden som är på remiss samtidigt som detta betänkande.

Ställningstaganden om specifika förslag till skollagsändringar

1 kap. 3 §

Skolverket tillstyrker definitionen av undervisning med följande kommentar.

Skolverkets uppfattning är att lärare, som ansvariga för den undervisning som bedrivs, behöver ha långtgående möjligheter att utforma undervisningen utifrån sina professionella bedömningar och utifrån elevers behov och förutsättningar. Regeringen bör dock i den vidare beredningen beakta att det är rektorn som ska leda det pedagogiska arbetet vid skolenheten och att huvudmannen är ytterst ansvarig för utbildningen. Skolverket har också yttrat sig om definitionen av undervisning i remissvaret över betänkandet *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan* (SOU 2025:8).

1 kap. 4 §

Skolverket avstyrker förslaget.

Skolverket uppfattar förslaget som otydligt och inte tillräckligt analyserat. I bestämmelsen anges först att utbildningen syftar till att förmedla och förankra bland annat värden, och därefter att utbildningen *också* ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Det leder till frågor om vilka värden som åsyftas i första ledet. Skillnaden mellan att förankra värden och att förankra respekt för bland annat värderingar är också oklar.

Förslaget innebär att bestämmelsen inte längre ska reglera att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt, utan att denna reglering ska flyttas till 3 kap. skollagen. Det förs inget resonemang om eventuella följder av att så grundläggande förutsättningar för en god utbildning som rätten till stöd och stimulans inte längre ska lyftas fram bland de huvudsakliga syftena för utbildningen i skolväsendet. Skolverket instämmer inte heller med utredningen i fråga om att rätten till stöd och stimulans inte kan ingå i ett syfte med utbildningen. Skolverkets uppfattning är att det mycket väl kan vara ett syfte att utbildningen ska omfatta vad som måste anses vara grundläggande delar av rätten till utbildning.

Det behöver också beaktas att förslaget att flytta formuleringen ”En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen” till stycket om samarbete med hemmen i samma paragraf är olycklig eftersom det kompensatoriska uppdraget även gäller i den kommunala vuxenutbildningen och för myndiga elever i gymnasieskolan.

1 kap. 5 §

Skolverket avstyrker förslaget.

Skolverket står bakom att var och en som verkar inom utbildningen ska hävda de grundläggande demokratiska värderingarna och har inga invändningar mot en

sådan formulering i sig. Rätten till trygghet och skydd mot kränkande behandling anser Skolverket dock vara så grundläggande i utbildningen att den bör ingå i 1 kap. Skolverket anser att förslaget behöver analyseras ytterligare. I avvaktan på ytterligare utredning anser Skolverket att 1 kap. fortsatt ska innehålla den övergripande regleringen som gäller motverkande av kränkande behandling. Formuleringen om skyldigheten att aktivt motverka alla former av kränkande behandling är också den del av skollagen där myndigheten tolkar in förbudet i regeringsformen och i barnkonventionen mot alla former av diskriminering. I 6 kap. skollagen hänvisas till diskrimineringslagen, som bara gäller ett mindre antal diskrimineringsgrunder, vilket kan leda till missuppfattningen att det endast är diskriminering på dessa grunder som är otillåten i skolväsendet.

1 kap. 11 §

Skolverket avstyrker förslaget om att en läroplan även får innehålla andra bestämmelser.

Syftet verkar vara att möjliggöra för vissa specifika regleringar, som timplaner och betygskriterier, men formuleringen öppnar för bestämmelser oavsett innehåll. Det gör det svårt att överblicka konsekvenserna av förslaget. Skolverket förordar att de bestämmelser som får ingå anges.

3 kap. 2 §

Skolverket avstyrker formuleringen ”följa undervisningen” i första stycket i bestämmelsen.

Begreppet ”följa undervisningen” blir svårtolkat i relation till begreppet ”den ordinarie undervisningen” som används i andra stycket. Formuleringen kan tolkas som att även gälla de elever som kunskapsmässigt har passerat det som behandlas i den ordinarie undervisningen, och därmed minska den nuvarande rätten att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket förordar en formulering som är i linje med utredningens formulering i förslaget på s. 200 ”Den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov”. På så vis utesluts inte elevers rätt till stimulans.

3 kap. 5 och 7 §§

När det gäller ändringar av regelverket om stöd finns närliggande förslag även i andra aktuella utredningar, framför allt i betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44). Skolverket anser att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för en samlad bedömning av myndighetens ställning till de olika förslagen. Myndigheten vill därför hänvisa till det kommande remissvaret gällande elevhälsoutredningen för en mer detaljerad redogörelse i fråga om förslagen om regelverket för stöd, ledning och stimulans samt kostnader som förslagen kan innebära för huvudmännen. Skolverket avvaktar därför med att mer utförligt ta ställning till förslagen i detta remissvar.

1.2 Förslag till förordning om ändring i skolförordningen (2011:185)

Avstyrker förslag i 5 kap. 2 §

Skolverket avstyrker förslaget att formuleringen ”utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen” ändras till ”utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen”. Myndigheten bedömer att uttrycket ”eleverna har rätt att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen” säkerställer rätten till den utbildning som regleras i samtliga skolförfattningar. En formulering som begränsar rätten att utvecklas så långt som möjligt till läroplanen bedöms leda till tolkningssvårigheter då läroplanen är underställd skollagen.

1.3 Förslag till förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Tillstyrker i stort, avstyrker vissa formuleringar

Skolverket tillstyrker i stort förslaget till förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

Skolverket avstyrker dock vissa formuleringar i de inledande delarna i läroplanen (del 1–4 i bilagan till förordningen), se nedan under respektive rubrik.

Skolverket kommenterar särskilt vissa formuleringar för att uppmärksamma regeringen på dessa, se nedan under Övriga kommentarer.

Ställningstaganden till utredningens förslag på inledande delar (del 1–4 i bilagan)
Skolverket anser att utredningen har lyckats med ambitionen att de inledande delarna i läroplanerna ska kännetecknas av en tydlig kunskapsinriktning och att strukturen för dessa ska vara logisk, stringent och läsvänlig.

Nedan presenteras Skolverkets ställningstaganden med kommentarer gällande vissa formuleringar i de inledande delarna.

Inledning

Skolverket avstyrker formuleringen ”barn och ungdomar i grundskolan”.

Myndigheten förordar för att undvika missuppfattningar en begreppsanvändning som är förenlig med skollagen, där barn i grundskolan benämns ”elever”.

Skolverket avstyrker formuleringen ”läroplanen ska styra skolans verksamhet”. I stället förordas för att undvika missuppfattningar ett uttryck som innebär att läroplanen *tillsammans med övriga skolförfattningar* ska styra skolans verksamhet.

1. Skolans värdegrund

Skolverket avstyrker att den explicita hänvisningen till barnkonventionen tas bort från läroplanen. Utredningen motiverar borttagandet av språkliga skäl och en

bedömning att barnkonventionen synliggörs genom en hänvisning till ”barnets rättigheter”. Myndigheten anser att det är av stor vikt att en sådan ändring föregås av en utredning vad gäller innebörden av begrepp och konsekvenser, exempelvis om ”barnets rättigheter” kan öppna för tolkningar som inte varit önskvärda. Generellt anser Skolverket att barnkonventionens ställning behöver värnas.

Skolverket förordar vidare att den föreslagna formuleringen ”Värdena gestaltas och förmedlas i överensstämmelse med den kristna tradition och västerländska humanism inom vilken det svenska samhället vuxit fram, genom att varje elev fostras till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande” följs av en formulering om att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell, på samma sätt som i dagens läroplan. Skolverket anser att borttagandet av meningen om att skolan ska vara icke-konfessionell är otillräckligt utrett. Formuleringen om kristen tradition och västerländsk humanism riskerar att bli normerande på ett sätt som inte avsetts, och uppfattas exkluderande, vilket motiverar att påminna om skollagens bestämmelse om att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell.

2. Skolans uppdrag

Skolverket avstyrker meningen som anger att läroplanen i sin helhet utgår från, och ska läsas mot bakgrund av, skollagens bestämmelser om utbildningens syfte. Eftersom en förordning ska läsas mot bakgrund av all överliggande rätt, och inte bara mot skollagens syftesbestämmelser, kan formuleringen om skollagens syftesbestämmelser leda till missuppfattningar.

Skolan står för kunskap och bildning

Skolverket tillstyrker att nationella minoriteter skrivs fram tillsammans med det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet. Myndigheten förordar dock att formuleringen tydliggör att de nationella minoriteterna ingår i detta kulturarv, till exempel genom en formulering med ”däribland” i stället för ”samt” som utredningen föreslår.

Skolan står för saklighet

Skolverket ställer sig bakom intentionen med förslagen men avstyrker formuleringen ”de bästa” vetenskapligt underbyggda förklaringarna och ser fördelar med att undvika subjektiva uttryck. Myndigheten förordar formuleringar med mer objektiva uttryck, till exempel ”etablerade vetenskapligt underbyggda förklaringar” eller bara ”vetenskapligt underbyggda förklaringar”.

Skolverket avstyrker formuleringen att ”Undervisningen ska vara saklig och allsidig så att eleverna inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra konfessionella eller politiska åskådningen, eller utsatta för kommersiell påverkan”. Myndigheten förordar i stället en formulering i stil med ”Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Eleverna ska inte bli påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen, eller utsatta för kommersiell

påverkan” men den precisa formuleringen behöver utredas vidare. Skälet att sätta punkt efter saklig och allsidig är att saklighet och allsidighet inte endast omfattar frihet från påverkan utifrån åskådningar, utan också utgör ett skydd mot felaktig information. Skälet att inte ange konfessionell eller politisk åskådning är att kravet på saklighet och allsidighet inte bör begränsas till påverkan i fråga om åskådningar på vissa grunder, utan att konsekvenserna av en sådan ändring har utretts noggrant. Jämför rätten till utbildning i artikel 2 i Europakonventionens tilläggsprotokoll 1, där ”föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse” anges.

Skolan står för likvärdighet

Skolverket avstyrker formuleringen ”Utbildningen ska, oavsett var i landet den anordnas och vem som anordnar den, bedrivs i enlighet med de nationella författningarna som utgör normerna för likvärdighet”. Myndigheten delar uppfattningen att de nationella författningarna utgör normerna för likvärdighet men ser en risk att formuleringen kan leda till tolkningen att det syftar på vissa särskilda författningar utan att det framgår vilka som avses. Skolverket förordar att meningen avslutas ”... bedrivs i enlighet med de nationella författningarna eftersom dessa utgör normerna för likvärdighet”.

Skolverket avstyrker formuleringen ”Skolan ska verka för att alla elever så långt som möjligt ska kunna delta i den ordinarie undervisningen”. Den kan tolkas som att även gälla de elever som kunskapsmässigt har passerat det som behandlas i den ordinarie undervisningen, och därmed minska den nuvarande rätten att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket förordar en formulering som är i linje med utredningens formulering i förslaget på s. 200, ”Den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov”. På så vis utesluts inte elevers rätt till stimulans.

3. Skolans mål

Punkt 7: Skolverket avstyrker formuleringen diskriminering och ”kränkande behandling” och förordar i stället ”diskriminering och *annan* kränkande behandling”.

Punkt 7 och 8: Skolverket vill uppmärksamma regeringen på att innehållet i punkt 7 och 8 överlappar varandra i fråga om *respekt* på ett sätt som bör ses över i den vidare beredningen.

4. Skolans riktlinjer

4.1 Utbildningens innehåll och undervisningens genomförande

Alla som arbetar i skolan ska

Skolverket vill uppmärksamma regeringen på att det kan finnas skäl att flytta regleringen om lek och fysisk aktivitet eftersom den sannolikt inte avser alla personalkategorier.

Skolverket avstyrker formuleringen ”utgå från ett demokratiskt och *fördomsfritt förhållningssätt*”. Myndigheten anser att begreppet ”fördomsfritt förhållningssätt”

är alltför tolkningsbart och förordar att begreppet stryks. Formuleringen blir då ”utgå från ett demokratiskt förhållningssätt och visa respekt för den enskilda individen”. Skolverket anser att den formuleringen täcker in det som myndigheten uppfattar eftersträvas.

4.2 Elevernas ansvar och delaktighet

Skolverket vill uppmärksamma regeringen på formuleringen ”Med detta som utgångspunkt ser läraren till att eleverna får öva på att själva ta ansvar och utöva inflytande i takt med deras ålder, mognad och kunskaper”. Utöver att eleverna ska få öva på detta bör det också framgå att elever ska få det inflytande de har rätt till enligt 1 kap. 10 § skollagen.

Skolverket avstyrker formuleringen ”att de ges möjlighet att uttrycka åsikter samt väga in dessa i förhållande till elevernas ålder och mognad”. Om detta handlar om att ge eleverna inflytande i takt med ålder, mognad och kunskaper är det redan angivet i meningen som föregår den. Om utredningen i stället syftar på åsikter i vidare bemärkelse än att utöva inflytande anser myndigheten att det inte är något en lärare behöver väga in eller värdera. Det är bra att en formulering om att elever ska ges möjlighet att uttrycka åsikter framkommer men Skolverket förordar att det görs på något annat ställe i läroplanen, till exempel under ”Skolans värdegrund” eller ”Läraren ska”.

Övriga kommentarer

I regeringens vidare beredning av förslaget till läroplanens inledande delar anser Skolverket att det finns ett utrymme för att ytterligare förtydliga formuleringarna så att det framgår vad som är obligatoriskt och vad som är beskrivningar eller information. Blandningen av uttryck som ”ska” och ”behöver” samt presensformuleringar bidrar ibland till en otydlig reglering. Det kan exempelvis gälla formuleringen ”Läraren ansvarar för undervisningens innehåll och utformning” (s. 100).

Regeringen kan också se över information och faktaredogörelser som inte har en tydlig styrfunktion, exempelvis att riksdagen beslutar lagar och regeringen förordningar (s. 91). Läroplanstexten bör inte heller innehålla faktautsagor som inte kan beläggas av vetenskap och beprövad erfarenhet. Skolverket är till exempel osäkra på om påståendet ”en god samverkan mellan vårdnadshavarna och skolan är central för elevernas [...] självkänsla” (s. 100) är vetenskapligt belagt.

Skolverket ser också att texten kan bli mer konsekvent vad gäller återgivning av bestämmelser i skollagen. I förslaget återges ibland bestämmelser i skollagen, till exempel om skolbibliotek under rubriken ”Rektorn ska”. I andra fall återges delar eller omformuleringar av de föreslagna regleringarna i skollagen. Exempelvis kan ”Var och en som verkar inom utbildningen ska hävda skolans värdegrund och klart ta avstånd från handlingar som strider mot den” (s. 92) uppfattas som en

omformulering av ”Var och en som verkar inom utbildningen ska hävda de grundläggande demokratiska värderingarna och främja de mänskliga rättigheterna” (1 kap. 5 § skollagen).

Skolverket vill uppmärksamma att uppräkningslistor i läroplaner om personalkategoriernas ansvar kan missuppfattas som uttömmande listor på vad som ingår i ansvaret, vilket blir missvisande. Det kan därför med fördel ses över om detta kan undvikas till exempel genom hänvisningar till överliggande författningar.

Skolverket instämmer i utredningens uppfattning att sexualundervisningen även fortsättningsvis bör vara ämnesintegrerad. Utredningens förslag rörande ändringarna i läroplanens inledande delar är dock för långtgående eftersom det utöver ämnesperspektiv finns ett behov av att behandla området ur ett helhetsperspektiv. Skolverket vill uppmärksamma regeringen på att jämställdhet samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter länge har haft en viktig ställning i svensk skola. Flera regeringar har försökt att ytterligare stärka områdets ställning i utbildningen genom olika reformer, såsom förstärkt ämnesintegrering 2011 och rektors ansvar 2021. Nuvarande regering har också visat att området är angeläget genom bland annat ett regeringsuppdrag till Skolverket att uppdatera stödmaterial för undervisning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. En möjlig lösning för att fortsatt betona sexualundervisningens ställning, och att eleverna ska få möjlighet att uppfatta den ämnesintegrerade sexualundervisningen i ett helhetsperspektiv, vore att under rubriken ”3. Skolans mål” lägga in en punkt som lyfter fram såväl kunskapsdimensionen som värdegrunds- och hälsoperspektiv inom området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Under denna rubrik finns även andra mål där man tar ett helhetsgrepp om ämnesintegrerade områden, till exempel demokrati och hållbar utveckling.

Angående att utredningen föreslår att begreppet entreprenörskap ska utgå ur läroplanen vill Skolverket uppmärksamma regeringen på att myndigheten i sin instruktion har i uppdrag att särskilt stimulera arbetet med entreprenörskap i skolväsendet och delar ut statsbidrag till organisationer som arbetar med att utveckla entreprenörskap och entreprenöriellt lärande i skolan.

1.4 Förslag till förordning om läroplan för anpassade grundskolan

Tillstyrker med undantag

Skolverket tillstyrker författningsförslaget med undantag för förslaget om betygs- och bedömningskriterier, se avstyrkandet i avsnitt 5.4. Myndigheten vill också uppmärksamma regeringen på att en ny timplan för anpassade grundskolan föreslås i betänkandet *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven* (SOU 2021:11). Skolverket står bakom det förslaget.

1.5 Förslag till förordning om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall

Tillstyrker förslaget

Skolverket tillstyrker utredningens förslag till förordning om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

1.6 Förslag till förordning om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall

Tillstyrker förslaget

Skolverket tillstyrker utredningens förslag till förordning om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

Synpunkter på övriga förslag

3.2 Förslag och bedömningar om en ny läroplanshelhet för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslagen och instämmer i bedömningarna

Skolverket tillstyrker samtliga förslag om en ny läroplanshelhet för de obligatoriska skolformerna.

Skolverket instämmer i utredningens bedömningar om en ny läroplanshelhet för de obligatoriska skolformerna förutom bedömningen att *regeringen bör se till* att de stödjande material som Skolverket har tagit fram ses över.

Kommentar

Skolverket håller med om behovet av att se över befintliga stödjande material och ett sådant arbete pågår inom ramen för det mål och återrapporteringskrav som regeringen skrivit in i myndighetens regleringsbrev i april 2024. De vägledande begrepp som lyfts fram i betänkandet (omfattning, aktualitet, relevans, kvalitet, vetenskaplig förankring och tillgänglighet) ser myndigheten som välfunna och användbara i det fortsatta arbetet med att se över befintliga stödmaterial och utveckla det framtida arbetet med skolutvecklingsstöd. Skolverket anser att det inte behövs något specifikt uppdrag från regeringen för att detta arbete ska genomföras.

3.3 Förslag om att regeringen ska besluta om kursplanerna i sin helhet för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslaget

Skolverket tillstyrker förslaget att regeringen ska besluta om kursplanerna i sin helhet för de obligatoriska skolformerna, det vill säga även om betygs- och bedömningskriterier.

Kommentar

Skolverket anser liksom utredningen att det är av värde att lärare uppfattar kursplanen som en helhet. Myndigheten anser att en fördel med att föreskriva betygs- och bedömningskriterier ihop med övriga delar i respektive kursplan gör det tydligt vilka ämnen och årskurser som ska bedömas med betygskriterier och vilka som ska bedömas med bedömningskriterier. Skolverket vill uppmärksamma regeringen på att Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden i betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) ger ett annat förslag om i vilken författning betygskriterierna ska föreskrivas.

4.2 Förslag för att minska kraven på individualisering och anpassning samt stärka lärarnas roll

Hänvisar till svaren i avsnitt 1.1

Skolverket lämnar synpunkter på utredningens förslag till skollagsändringar för att minska kraven på individualisering och anpassning samt stärka lärarnas roll under rubriken ”1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)” ovan.

4.3 Förslag och bedömningar om inledande delar i nya läroplaner för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslagen och instämmer i bedömningarna

Skolverket tillstyrker principerna som framgår av förslagen, det vill säga att de inledande delarna i läroplanen ska få en ny struktur och ett nytt innehåll samt att regeringen ska besluta om detta för de obligatoriska skolformerna. Skolverket tillstyrker också utredningens förslag till struktur i läroplanernas inledande delar.

Skolverket lämnar ställningstaganden och kommentarer om specifikt innehåll och formuleringar i den föreslagna läroplanstexten under rubriken ”1.3 Förslag till förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet” ovan.

Skolverket instämmer i bedömningarna om att regeringen bör se till att nödvändiga anpassningar görs för de andra obligatoriska skolformerna och att den nuvarande delen om fritidshemmet i läroplanerna för grundskolan, specialskolan respektive sameskolan revideras.

5.2 Förslag om principer och riktlinjer för nya kursplaner för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslagen med undantag för en av de föreslagna principerna

Skolverket tillstyrker förslagen om principer och riktlinjer för nya kursplaner för de obligatoriska skolformerna, *med undantag för* principen om att varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar.

Kommentar

Skolverket anser att de principer myndigheten tillstyrker ger förutsättningar för kursplaner som stödjer en god och målgruppsanpassad undervisning med grundläggande kunskaper och färdigheter i ämnena i fokus. Myndigheten menar också att förslagen till riktlinjer för arbetet att ta fram kursplaner kan bidra till kursplanernas kvalitet och legitimitet.

Skolverket anser att principen att varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar går emot utredningens övergripande inriktning att en kursplan ska vara ämnesspecifik och betona grundläggande kunskaper och färdigheter i ämnet. Flera av de övergripande målen riktas mot kunskaper, färdigheter och förhållningssätt av generell eller samhällsvetenskaplig karaktär och kommer därmed att påverka hur ämnesspecifikt kursplanerna kan utformas. Flera ämnen, inte minst de praktisk-estetiska, riskerar med förslaget att framstå som samhällsvetenskapligt och teoretiskt orienterade. Avsnittet om hur ämnet bidrar till skolans mål riskerar också att fyllas av långsökta och krystade kopplingar, vilket illustreras i flera av utredningens exempel på kursplanetext. Detta har också visat sig när Skolverket har prövat att tillämpa förslaget i flera ämnen.

Avsnittet ”Ämnets bidrag till skolans mål” ska vidare enligt utredningen (s. 291) ha karaktären att klargöra förhållandet mellan kursplanen och de övergripande målen i läroplanernas inledande delar och inte direkt rikta sig till planering och genomförande av undervisningen. Det går emot utredningens föreslagna princip att varje del i kursplanestrukturen ska utformas för att fungera så väl som möjligt i förhållande till något eller några av momenten planering, genomförande och uppföljning av undervisningen samt bedömning och betygssättning. Skolverket förordar att denna princip om att all text i kursplanerna ska ha en tydlig styrintention ska gälla utan undantag. Myndigheten anser att ett bättre och mer ämnesspecifikt sätt att synliggöra kopplingen mellan kursplanen och de övergripande målen skulle vara att de övergripande målen konkretiseras i syfte, mål och innehåll samt undervisningsstrategier i de ämnen där de har en naturlig plats.

5.3 Förslag om ändringar i skollagen och skolförordningen när det gäller betygssättningen

Tillstyrker förslagen

Skolverket tillstyrker förslagen om ändringar i skollagen och skolförordningen när det gäller betygssättningen.

5.4 Förslag om en ny struktur för kursplanerna för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslaget med några undantag

Skolverket tillstyrker förslaget om en ny struktur, inklusive nya betygskriterier, för kursplanerna för de obligatoriska skolformerna, dock med några undantag.

Skolverket avstyrker att rubriken "Ämnets bidrag till skolans mål" ska ingå i kursplanestrukturen.

Skolverket avstyrker den del av förslaget som innebär att *betyget F: mindre än godtagbara kunskaper* ska ingå i betygsskalan i ämnen i anpassade grundskolan och att bedömningskriterierna för ämnesområden i anpassade grundskolan uttrycks som *godtagbara* respektive *ännu inte godtagbara kunskaper*.

Slutligen avstyrker Skolverket att kursplanestrukturen ska regleras i skollagen (10 kap. 8 §).

Kommentar

Skolverket instämmer huvudsakligen i förslaget om kursplanestruktur. Avsnittet *Ämnets bidrag till skolans mål* innebär dock ett avsteg från de principer utredningen föreslår ska gälla för kursplaner, se yttrandet under avsnitt 5.2 ovan.

Skolverket står bakom utredningens förslag till nya generella betygskriterier som ska uttrycka i vilken grad elevens kunskaper motsvarar målen och innehållet i ämnet. Förslagen till betygskriterier och betygsskala bör dock inte vara desamma för anpassade grundskolan som för övriga obligatoriska skolformer. Utredningens förslag om betygs- och bedömningskriterier innebär att anpassade grundskolan ska ha samma betygs- och bedömningskriterier som grundskolan. I dag ingår inte betyget F i betygsskalan för ämnen i anpassade grundskolan, och kriterier för bedömning av kunskaper i ämnesområden uttrycks som grundläggande respektive fördjupade kunskaper (utifrån elevens förutsättningar). I betänkandet redovisas inga motiv för att ändra betygsskalan eller kriterierna för anpassade grundskolan. Skolverket menar dock att det precis som för grundskolan är en god idé att ersätta de ämnesspecifika betygs- och bedömningskriterierna med generella kriterier som ska relateras till ämnets eller ämnesområdets mål och innehåll även i anpassade grundskolan. Myndigheten ser att samma betygskriterier som utredningen föreslår för grundskolan kan fungera för de godkända betygen. Myndigheten ser också att

ämnesområden skulle kunna behålla bedömningskriterierna *grundläggande kunskaper* respektive *fördjupade kunskaper (utifrån elevens förutsättningar)* som i dag, dock utan ämnesområdesspecifika kriterier.

Utredningen lämnar inte något formellt förslag eller någon bedömning om att kursplanerna under rubriken ”Betygs- och bedömningskriterier” ska ange typiska bedömnings- och betygsunderlag. Sådan text finns dock i fyra av de fem exempelkursplanerna i betänkandet. På s. 391 anges att det är utredningens uppfattning att det bör göras till samtliga ämnen i de nya kursplanerna. Skolverket delar inte denna uppfattning. Myndigheten menar att de typiska betygsunderlag som anges i exemplen i de flesta fall är så allmängiltiga att de i stort sett bara förmedlar att läraren kan använda olika och varierade underlag för bedömning och betygssättning. I de fall exemplen på typiska betygsunderlag är mer konkreta riskerar de i stället att styra ämnet och undervisningen alltför hårt i en viss riktning. Ett uttryck för det senare är exempelkursplanen i samhällskunskap där det anges att ”typiska betygsunderlag i högstadiet inkluderar kunskapsprov, utredande texter och rapporter, krönikor, reportage, poddar och debattartiklar samt bedömning av muntliga kunskaper och färdigheter i samtal och redovisningar”. Utredningen skriver också att ordvalet ”typiska” är medvetet, för att signalera att det inte rör sig om bindande underlag. Skolverket menar att alla delar i en kursplan bör ha en tydlig styrintention och att det därför vore olämpligt att ange typiska betygsunderlag i kursplanerna som inte är bindande. Syftet att komplettera förslagen om betygssamråd som läggs i betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) blir också svårt att nå om betygsunderlag anges som inte är bindande. Den här typen av text kan passa bättre i ämneskommentarer eller andra stödjande material.

Utredningen anger som motiv för att kursplanestrukturen ska regleras i skollagen att det skulle ge en ökad tydlighet om kursplanernas struktur skulle framgå av skolförfattningarna och att strukturen utgör en viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att ta fram författningsförslag. Skolverket instämmer i att strukturen bör framgå av skolförfattningarna men finner inte utredningens motiv övertygande för att den därmed ska regleras i skollagen. Utredningen gör i avsnitt 10.2 bedömningen att regeringen bör se till att översyner görs av läroplanerna med jämna mellanrum. Skolverket anser att översynen av läroplaner även behöver omfatta kursplanernas struktur och möjligheten att justera den vid behov. Myndigheten ser det inte som proportionerligt att det krävs ett beslut av riksdagen ifall kursplanestrukturen behöver ändras.

6.2 Förslag för att åstadkomma balans mellan teori och praktik i de praktisk-estetiska ämnena

Tillstyrker förslagen

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om de praktisk-estetiska ämnena.

7.5 Förslag och bedömningar om hur läsning ska förstärkas i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslagen, men instämmer inte i vissa bedömningar

Skolverket tillstyrker samtliga förslag om hur läsning ska förstärkas i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna.

Skolverket instämmer i utredningens bedömningar *med undantag för* bedömningen att de obligatoriska nationella kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden i årskurs 1–2 (i en tioårig grundskola) bör utformas så att de möjliggör uppföljningar av elevernas resultat på olika nivåer. Myndigheten ser också utmaningar med utredningens bedömning att eleverna skulle genomföra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd digitalt i lågstadiet.

Kommentar

I motivtexten till bedömningen om obligatoriska kartläggningsmaterial och bedömningsstöd i årskurs 1–2 anger utredningen att de nya materialen bör möjliggöra uppföljningar av elevernas resultat på grupp-, skol-, huvudmänna- och nationell nivå (s. 472). Skolverket delar inte uppfattningen att uppföljningar av elevernas resultat från de obligatoriska nationella kartläggningsmaterialen i årskurs 1 (nuvarande förskoleklass) och bedömningsstöden i årskurs 2 (nuvarande årskurs 1) ska ske på nationell nivå. Skolverket har i enlighet med ett regeringsuppdrag 2024 analyserat frågan om uppföljning och konstaterade då att de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklassen och bedömningsstöden i årskurs 1 inte lämpar sig för statistikinsamling.¹ I stället förordar myndigheten att en nationell årligen återkommande statistikinsamling bör genomföras av om elever uppfyller de kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse som finns i kursplanerna för årskurs 1 i grundskolan, sameskolan och specialskolan. Skolverket menar att en nationell insamling av lärares bedömningar av elevers läsförståelse utifrån kursplanen kan bidra till att förtydliga att det är kursplanen och inte bedömningsmaterialen som ska styra undervisningen.

De egenskaper i bedömningsmaterialen som utredningen lyfter som skäl till att digitalisera dem kommer redan år 2026 att känneteckna de analoga materialen som ett resultat av Skolverkets pågående revidering. Dessa reviderade material kommer till exempel att innebära en minskad tidsåtgång jämfört med nuvarande underlag och de kommer också fokusera mer på elevers avkodning och fonologiska medvetenhet eftersom det finns solid vetenskaplig grund för att det främjar läsinlärning. Samtliga delar som riktas till elever kommer då, till skillnad från utredningens förslag, att tillhandahållas i analogt format samtidigt som läromaterialet kommer att erbjudas i ett mer ändamålsenligt och förbättrat digitalt

¹ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

format. Denna lösning är efterfrågad av lärare och skolor och kan underlätta dokumentationen för lärarna och skolenheterna. Skolverket skapar också med de reviderade materialen möjlighet att på ett mer enhetligt och ändamålsenligt sätt presentera de obligatoriska bedömningsmaterialens resultatrapporter i digitalt format vilket möjliggör för rektorn och huvudmannen att bättre följa elevernas kunskapsutveckling på lokal nivå. Skolverket ser utmaningar med digitala bedömningsmaterial för eleverna eftersom vi delar utredningens bedömning i kapitel 8 om att försiktighet och restriktivitet ska gälla i förhållande till digitala inslag i undervisningen, särskilt i lågstadiet.

Utredningen gör inte några specifika bedömningar om hur nationella prov i grundskolan bör utformas. Eftersom proven i årskurs 3 också ingår i garantin för tidiga stödinsatser vill Skolverket ändå uppmärksamma förslag som har lämnats av andra utredningar. I betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44) föreslås till exempel att nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas. Skolverket förordar i likhet med förslaget i betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) att de nationella proven i årskurs 6 förändras till att bli något annat, till exempel bedömningsstöd. Förslagen från de andra utredningarna kommenteras i respektive yttrande. Därutöver skulle ett uppdrag om att utreda frågan om de nationella provens framtid i mellanstadiet mer samlat kunna ges till Skolverket.

8.2 Förslag om ändrade skrivningar om digitalisering i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna

Tillstyrker förslagen

Skolverket tillstyrker samtliga förslag om digitalisering i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna.

9.2 Förslag och bedömningar om ändringar när det gäller totalförsvaret och Nato i läroplanerna för grundskolan och specialskolan

Tillstyrker förslaget och instämmer i bedömningarna

Skolverket tillstyrker förslaget och instämmer i samtliga bedömningar om totalförsvaret och Nato i läroplanerna för grundskolan och specialskolan.

10.1 Ikraftträdande av nya läroplaner

Avstyrker förslagen

Skolverket avstyrker förslaget om att läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska träda i kraft den 1 juli 2028.

Skolverket avstyrker därför även att ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på utbildning efter den 30 juni 2028

eftersom myndigheten håller med utredningen om att ändringar i skollagen bör införas i samband med nya läroplaner.

Kommentar

Skolverket konstaterar att många av utredningarna på skolområdet innehåller förslag som ska tillämpas från 2028. Flera av de betänkanden som nu remitteras innehåller också överlappande förslag och förslag som är viktiga att behandla på ett samlat sätt. Det kan därför vara svårt att kommentera förslag till tidsplan i ett enskilt betänkande utan att samtidigt ta hänsyn till vad som sägs i de andra utredningarna. Beroende på vilka förslag regeringen väljer att gå vidare med står huvudmännen inför genomgripande förändringar som kräver omfattande implementeringsinsatser. Myndigheten är i grunden positivt inställd till många av de föreslagna förändringarna men ser risker med snäva tidsplaner och mängden reformer, till exempel vad gäller kvaliteten i författningsändringarna och möjligheten att förankra dem hos målgrupperna. För att underlätta huvudmännens tillämpning av förändringarna förutsätter Skolverket att förslagen i de olika betänkandena fortsatt kommer att beredas på ett samlat sätt. I det ingår också att myndigheten kommer att samordna och paketera bland annat de implementeringsinsatser som erbjuds till huvudmän och skolor.

Processen att ta fram och implementera nya kursplaner tar mer tid än utredningen har beräknat

Förslagen i betänkandet innebär flera nya moment eller förstärkta rutiner i processen att ta fram nya kursplaner, bland annat att

- kompetensprofiler ska tas fram för de personer som ska ingå i arbetet med nya kursplaner.
- framtagandet av kursplaner ska föregås av att ämnesspecifika instruktioner tas fram för varje ämne. Detta ska göras i samverkan med lärare, forskare från olika relevanta vetenskapliga discipliner samt berörda myndigheter och organisationer.
- arbetsprocessen ska dokumenteras på ett tydligare sätt än tidigare och presenteras externt.
- nya konstruktionsprinciper ska gälla i framtagandet av kursplaner. Skolverket anser att dessa behöver konkretiseras och prövas ytterligare, bland annat mot bakgrund av de spretiga exemplen på hur kursplaner kan se ut när de konstruerats utifrån konstruktionsprinciperna. Under hela framtagandet krävs redaktionell samordning och kontinuerlig kvalitetssäkring för att säkerställa att konstruktionsprinciperna tillämpas på liknande sätt i olika kursplaner.
- utprovningar av utkast till kursplaner ska göras med lärare och med forskare från olika relevanta vetenskapliga discipliner, samt eventuellt även med elever. I framtagandet av nya kursplaner ingår också remittering av kursplaneförslagen och bearbetning utifrån remissvaren.

- arbetet med att ta fram kursplaner ska följas upp löpande under arbetets gång.
- nationellt fastställda kommentarer ska tas fram till de inledande delarna, timplanerna och varje kursplan. Det är viktigt för implementeringen att kommentarerna finns tillgängliga i god tid innan kursplanerna ska tillämpas.

Enligt utredningen kan Skolverket redovisa förslag till kursplaner vid årsskiftet 2026/27. Skolverket bedömer att framtagandet av nya kursplaner av hög kvalitet enligt de nya principerna och riktlinjerna tar mer tid än den utredningen föreslår för de drygt 60 kursplaner som ska tas fram i de obligatoriska skolformerna.

När Skolverket har redovisat förslagen till kursplaner behövs även tid för beredning inom Regeringskansliet innan regeringen beslutar om kursplanerna.

Efter att kursplanerna är beslutade vidtar ett omfattande implementeringsarbete för huvudmän, skolor och lärare. Utredningen pekar på vikten av en bred implementering med medverkan från olika företrädare för skolväsendet, organisationer, forskare, lärarutbildningar, resurscentra med flera. Utredningen lyfter även att man kan behöva överväga om det behövs särskilda insatser för obehöriga lärare och att andra intressenter, till exempel lärarutbildningar och läromedelsföretag, bör nås av informationsinsatser. För detta arbete har utredningen räknat med att det ska finnas tid under ett år innan de nya bestämmelserna börjar tillämpas. Skolverket instämmer i att det behövs minst ett år. Med alla de delar som ingår i arbetet riskerar tiden för målgruppernas förberedelse att bli mindre än det år utredningen har räknat med om den nya läroplanen ska träda i kraft 2028 som utredningen föreslår.

De föreslagna ändringarna om betygskriterier och betygssättning som föreslås i betänkandet samt den nya betygsskalan som föreslås i *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) innebär genomgripande förändringar i skolan. Läroplansreformen föreslås ske samtidigt som ett nytt betygssystem införs och det är viktigt att det finns tillräckligt med tid för att förbereda och införa två så stora reformer.

Det finns en risk med en alltför snäv tidsplan att de nya kursplanerna inte kommer att motsvara utredningens ambitioner

Skolverket ser betydande risker med att den snäva tidsplanen för arbetet kan resultera i kursplaner som inte motsvarar utredningens goda ambitioner. Myndigheten har erfarenheter från tidigare arbete med att ta fram förslag till kursplaner. Dessa erfarenheter visar att det krävs ett gediget arbete för att lyckas anpassa omfattning, nivå och progression i mål och innehåll till både timplanen för ett ämne och grundskoleelevers kognitiva förutsättningar. Skolverket är i likhet med utredningen angeläget om att kursplanerna ska presentera mål och innehåll mer konkret än i dag, utan att innehållet ska växa. Högre konkretion är bra för kursplanernas styrkraft och kan bidra till mer likvärdig undervisning. Men, högre konkretion leder oundvikligen till fler urvalsstrider eftersom det samtidigt blir tydligare vad som har valts bort. Att dagens kursplaner är överlastade och har låg konkretionsgrad är på många sätt ett resultat av att man tidigare inte

tillräckligt har tagit tag i urvalsfrågorna och prioriterat mellan olika beståndsdelar i ämnet. För att hantera dessa frågor och kunna föreslå kursplaner med legitimitet hos lärare och forskare krävs därför tid för breda samråd och utprövningar.

Synkronisering med införandet av tioårig grundskola är inte nödvändig

Det är nödvändigt att förslagen i betänkandet synkroniseras med förslagen i *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18). Skolverket håller dock inte med utredningen om att dess förslag och bedömningar *måste* införas samtidigt som tioårig grundskola, även om det vore önskvärt. Det skulle vara möjligt att för en övergångsperiod göra mindre justeringar i de nuvarande styrdokumenterna så att de fungerar i en tioårig grundskola. Sådana justeringar skulle inte påtagligt påverka verksamheterna samtidigt som denna lösning skulle ge nödvändig tid för att säkerställa kvaliteten i de nya kursplanerna som ska tas fram enligt föreslagna principer och riktlinjer.

Övergångsbestämmelser behöver synkroniseras med införandet av ett nytt betygssystem

Skolverket anser i likhet med utredningen att det behövs övergångsbestämmelser. Myndigheten bedömer att de behövs under minst ett år, vilket innebär att åtminstone elever som påbörjar årskurs 9 höstterminen det år förändringarna börjar tillämpas får slutföra sin utbildning enligt de gamla läroplanerna. Myndigheten noterar dock att övergångsbestämmelserna i betänkandet påverkar tidsplanen för införandet av en ny betygsskala och meritvärdeskalibrering som föreslås i *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) och vill uppmärksamma regeringen på att införandet av de olika förändringarna behöver synkroniseras.

Skolverket förordar att införandet av nya läroplaner senareläggs

Mot bakgrund av ovanstående förordar Skolverket att införandet av Läroplansutredningens förslag senareläggs med ett år så att nya läroplaner för de obligatoriska skolformerna börjar tillämpas första gången läsåret 2029/2030.

10.2 Implementering, uppföljning och utvärdering av nya läroplaner

Instämmer i bedömningarna

Skolverket instämmer i bedömningarna att regeringen bör se till att en implementering genomförs av de nya läroplanerna och att implementeringen samt de samlade resultaten och effekterna av de nya läroplanerna följs upp och utvärderas. Skolverket instämmer även i bedömningen att regeringen bör se till att översyner av läroplanerna görs med jämna mellanrum.

Kommentar

Skolverket har i sin instruktion bland annat i uppgift att följa upp och utvärdera styrdokumenterna som en del av arbetet med kontinuerlig styrdokumentsutveckling, liksom ett övergripande uppdrag om uppföljning och utvärdering. När många

reformer på skolområdet nu är aktuella från flera utredningar är det viktigt att säkerställa att Skolverket har de resurser som krävs för den uppföljning och utvärdering som föreslås genomföras.

10.3 Vidare hantering av läroplanerna för förskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux

Instämmer i några bedömningar men inte i alla

Skolverket instämmer i bedömningarna att regeringen bör se till att förskolans, gymnasieskolans, anpassade gymnasieskolans och den kommunala vuxenutbildningens läroplaner får en ny struktur och ett nytt innehåll. Vidare att de inledande delarna i läroplanen för grundskolan i delar kan användas som grund för förskolans och den kommunala vuxenutbildningens läroplaner, samt som en av utgångspunkterna för gymnasieskolans och anpassade gymnasieskolans läroplaner så långt det är möjligt.

Skolverket instämmer i att regeringen bör använda de principer och riktlinjer samt den struktur som utredningen föreslår för kursplanerna för de obligatoriska skolformerna som en av utgångspunkterna för kurs- och ämnesplanerna inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen men har några invändningar.

Skolverket instämmer inte i utredningens bedömning att det behöver utredas hur ämnesplaner i yrkesämnen kan tas fram tillsammans med arbetslivet och hur man säkerställer att dessa kan ändras successivt. Skolverket instämmer inte heller i utredningens bedömning att en försöksverksamhet med gymnasiala yrkeskurser enligt yrkeshögskolans modell skulle vara lämplig i den kommunala vuxenutbildningen.

Kommentar

Skolverket vill betona att revideringar av läroplanerna i förskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen behöver omfatta ordentliga analyser med utgångspunkt i varje skolform och de författningar som reglerar skolformerna, och när det gäller den kommunala vuxenutbildningen skolformsdelarna. Skolverket vill betona vikten av att anlägga ett helhetsperspektiv på läroplansstyrningen i den kommunala vuxenutbildningen.

Skolverket vill även betona att när kurs- och ämnesplaner i övriga skolformer ska tas fram med utgångspunkt i de principer och riktlinjer samt den struktur som utredningen föreslår för grundskolans kursplaner behöver dessa prövas utifrån respektive skolforms, och i den kommunala vuxenutbildningens fall skolformsdels, specifika syfte, behov och förutsättningar. Exempelvis bedömer Skolverket att framtagande av ämnesspecifika instruktioner utifrån vetenskaplig

grund inte är möjligt för alla gymnasieskolans och anpassade gymnasieskolans sammanlagt cirka 700 ämnen eftersom relevant forskning saknas inom de flesta områden. De ämnesspecifika instruktionerna kan sannolikt inte bli så ämnesspecifika för många av gymnasieskolans ämnen. Vidare ser Skolverket det som problematiskt att på ett relevant sätt kunna ange hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till läroplanens övergripande mål i varje yrkesämne och i ämnen som är små i sin poängomfattning.

Skolverket håller inte med utredningen om att det behöver utredas hur yrkesämnena kan tas fram tillsammans med arbetslivet och hur man säkerställer att dessa kan ändras successivt. I Skolverkets instruktion framgår att myndigheten ska utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om, vilket bland annat innefattar ämnesplanerna för yrkesämnena. Myndigheten ska också enligt instruktionen ansvara för de nationella programråden för gymnasial yrkesutbildning och enligt gymnasieförordningen samråda med dessa innan nya ämnesplaner för yrkesämnena i gymnasieskolan beslutas. Skolverket har en lång tradition av att samverka med arbetslivet vid framtagandet av ämnesplaner för yrkesämnena, bland annat genom de nationella programråden. Denna redan etablerade samverkan kan självfallet vidareutvecklas. Myndigheten delar dock inte utredningens uppfattning att yrkeshögskolans samverkansmodell för att ta fram lämpligt innehåll i utbildningarna skulle vara ändamålsenlig för yrkesämnena i gymnasieskolan. Yrkesutbildningarna i yrkeshögskolan är kopplade till specifika (ibland lokala) utbildningsanordnare som i samverkan med arbetslivet tar fram innehållet i utbildningarna, medan yrkesprogrammen och yrkesämnena i gymnasieskolan är nationellt fastställda av staten. I framtagandet av ämnesplaner för yrkesämnena på gymnasial nivå måste Skolverket utöver arbetslivets behov även ta hänsyn till gymnasieskolans tredelade uppdrag, nationell likvärdighet och långsiktighet, vilket inte är fallet i yrkeshögskolan. Om regeringen anser att denna ordning ska ändras bör yrkesprogrammets plats och roll i skolsystemet utredas.

Skolverket anser att en försöksverksamhet med gymnasiala yrkeskurser enligt yrkeshögskolans modell skulle riskera att minska likvärdigheten i de yrkesutbildningar som eleverna erbjuds på olika ställen i landet. I betänkandet framgår inte hur den föreslagna försöksverksamheten i den kommunala vuxenutbildningen ska förhålla sig till den pågående försöksverksamhet om nationell yrkesutbildning som Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) nu genomför, vilket Skolverket ser som problematiskt eftersom den inte är utvärderad fullt ut ännu.

Skolverket håller inte med om det som anges i betänkandet (s. 544) att en möjlighet är att införa nya läroplaner i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan vid samma tillfälle som i de obligatoriska skolformerna, det vill säga höstterminen 2028. Skolverket anser att ändringar i läroplanerna för gymnasieskolan respektive anpassade gymnasieskolan bör göras samtidigt som

examensmål, program mål och ämnesplaner revideras. Till exempel ser Skolverket, precis som utredningen, att det kan finnas områden från läroplanernas inledande delar som behöver flyttas till ämnesplaner. Nya läroplaner för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan bör därför införas vid ett senare tillfälle än för de obligatoriska skolformerna framför allt med tanke på målgrupperna eftersom Gy25, med nya ämnesplaner, programstrukturer, examensmål och program mål, införs hösten 2025.

10.4.1 Ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem för skolväsendet bör utredas

Instämmer inte i bedömningen

Skolverket instämmer inte i utredningens bedömning att ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem bör utredas utifrån det som anges i betänkandet.

Kommentar

Skolverket anser att det är angeläget att systematiskt samla kunskaper om skolväsendet. Myndigheten anser dock att utredningen inte tydligt motiverat behovet och syftet, eller beskrivit inriktningen på det nya samlade uppföljnings- och utvärderingssystemet som ska utredas. Skolverket delar utredningens beskrivning av att det finns ett värde i att myndigheten utåt kan visa hur planeringen ser ut av arbetet med att löpande följa upp och utvärdera styrdokument och reformer. Likaså av att resultaten presenteras på ett samlat och lättillgängligt sätt. Myndigheten konstaterar att mer kan göras för att utveckla hur resultat av samt, så långt som möjligt och lämpligt, planeringen av arbetet med systematisk styrdokumentsuppföljning presenteras. Samtidigt är möjligheten att med framförhållning kunna presentera hur arbetet planeras beroende av de förutsättningar och utrymme som myndigheten ges för detta.

10.4.2 Ett förstärkt stöd för lärare så att undervisningen kan bygga på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bör utredas

Instämmer i bedömningen

Skolverket instämmer i utredningens bedömning att det bör utredas hur ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan tillgängliggöras.

11 Konsekvenser

11.2.2 Konsekvenser för staten

Realiseringen av dessa förändringar tillsammans med andra föreslagna förändringar i andra betänkanden inom området kommer att kräva betydande

resurser av Skolverket. För att genomföra de förväntade uppdragen med tillfredställande kvalitet behöver en detaljerad genomgång av resursbehoven göras i dialog med uppdragsgivaren. I den mån det rör sig om investeringar i digital infrastruktur och it-utveckling är även kostnader för avskrivningar viktiga att räkna in i resursbehoven.

Skolverket har tittat närmare på kostnadsberäkningarna för den digitala utveckling som krävs för att kunna presentera läroplanerna tillsammans med stödjande material i en digital infrastruktur med en interaktiv webblösning (s. 577).

Myndigheten har kommit fram till att en rimligare uppskattning av kostnad för detta sammanlagt är 15 miljoner kronor, i stället för de sammanlagt 10 miljoner kronor som Skolverket tidigare har angett för utredningen. Den högre kostnaden är baserad på antagandet att många uppdrag kommer att ges under samma period mot bakgrund av de många utredningar som är aktuella inom skolområdet för närvarande. Om uppdrag ges samtidigt ökar kostnaderna eftersom Skolverket då behöver förstärka med konsulter. Utöver den beräknade utvecklingskostnaden tillkommer även en mindre årlig kostnad för att underhålla den valda lösningen.

Skolverket vill framföra önskemål om att ett eventuellt uppdrag om en interaktiv webblösning ges med god framförhållning och ser gärna en dialog om när utvecklingen bör ske och när ersättning för kostnaderna gör störst nytta.

11.4 Konsekvenser för barn

Skolverket vill uppmärksamma regeringen på att konsekvenser för elever behöver utredas på ett mer ingående sätt i den vidare beredningen, för att fånga de rättsaspekter som är viktiga i sammanhanget. Till exempel är elevers grundläggande rättigheter inte tillräckligt utredda för de ändringar som föreslås i 1 kap. och 3 kap. skollagen.

På Skolverkets vägnar

Joakim Malmström
Generaldirektör

Christina Grönvik och
Mattias Ludvigsson
Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets elektroniska ärende- och dokumenthanteringssystem av:
Christina Grönvik (Signerare) den 2025-06-09
Joakim Malmström (Signerare) den 2025-06-11
Mattias Ludvigsson (Signerare) den 2025-06-09.

I ärendets slutliga handläggning har även avdelningscheferna Maria Weståker, Tommy Lagergren och Anna Castberg, rättschefen Erik Janzon, presschefen Peter Salander, tillförordnade stabschefen Johan Börjesson, enhetschefen Ulrica Dahlén samt juristen Sofia Kalin deltagit.